

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 21 april 2020

Datum GS-besluit : 16 juni 2020

Vragen nr. 50

Vragen van mevrouw drs. **M. Sanderse** (CDA) over Informatieverzoek Bijzonder Provinciaal Landschap Stompvoren

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 21 april 2020 door het lid van Provinciale Staten, mevrouw drs. **M. Sanderse** (CDA), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Op 20 april lazen wij het volgende bericht in het Noord-Hollands Dagblad:

Provincie dreigt met streep door Stompvoren-West

De provincie Noord-Holland dreigt met een pennestreek een eind te maken aan de plannen voor de nieuwe woonwijk Stompvoren-West

“Al sinds 2008 wordt er gepraat over de bouw van vierhonderd nieuwe woningen aan de westkant van Stompvoren. Eerst met de gemeente Schermer en sinds 2015 met de gemeente Alkmaar. Er werd al in 2014 een overeenkomst getekend met USP Vastgoed en VBM Ontwikkeling. Door de jaren heen ging ook de provincie uit van de bouw van de wijk. Op verzoek van de provincie werd door de gemeente meegewerkt aan het masterplan woningbouw Schermer 2008–2022. Recent heeft de provincie dertig hectare agrarische grond aan de westkant van Stompvoren bestempeld als 'bijzonder provinciaal landschap'. Daarmee is woningbouw uitgesloten. Het Alkmaarse college stelt dat de nieuwe wijk noodzakelijk is om Stompvoren een sterke plattelandskern te laten zijn. Extra woningen zijn nodig om de voorzieningenstructuur in stand te houden. Leegloop en vergrijzing dreigen als er geen nieuwbouw bij komt. Ook dat zijn in de ogen van het Alkmaarse college bedreigingen voor het karakteristieke landschap. De nieuwbouw bij Stompvoren is ook vastgelegd in het Regionaal Actieprogramma Woningbouw Regio Alkmaar 2016–2020. Alkmaar sloot in 2015, bij de gemeentelijke herindeling met Schermer en Graft-De Rijk, huizenbouw in het landelijk gebied uit. Een uitzondering werd gemaakt voor De Pauw in De Rijk en Stompvoren-West in de Schermer. Zo moesten in het landelijk gebied twee 'sterke kernen' ontstaan waar het voorzieningenniveau – sport, detailhandel en onderwijs – op peil

konden blijven. Volgens het Alkmaarse college is het poldergebied ten westen van Stompetoren geen leefgebied van weidevogels en valt het evenmin binnen het beschermde status van het Natuurnetwerk Nederland'.

Het CDA is bezorgd over dit bericht, omdat hier uit naar voren komt welke gevolgen het 'bijzonder provinciaal landschap' heeft voor onze provincie. Is deze casus van Stompetoren uniek, of zijn er meer woonkernen waarbij nieuwbouw zo goed als in kannen en kruiken is, die toch na jaren van voorbereiding worden afgekapt door een nieuwe politieke werkelijkheid. Het CDA heeft daar daarom dan de volgende vragen over:

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:

Klopt het dat de plannen voor dit woningbouwproject nu niet doorgaan doordat het gebied is bestempeld als bijzonder provinciaal landschap?

Antwoord 1:

Ja, maar op dit moment is het regime Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) nog niet definitief. Mocht Stompetoren West definitief een BPL regime krijgen bij vaststelling van de Omgevingsverordening dan kan het boogde woningbouwproject daadwerkelijk niet doorgaan. Binnen BPL mogen geen nieuwe stedelijke ontwikkelingen plaatsvinden. De plannen voor Stompetoren West zijn te definiëren als nieuwe stedelijke ontwikkeling. Het betreft een gefaseerde ontwikkeling met in eerste instantie in totaal 250 woningen verdeeld over ca 10 jaar en vervolgens de mogelijkheid om nog eens 150 à 200 woningen toe te voegen over een periode tot en met 2040.

Vraag 2:

Is Gedeputeerde Staten op de hoogte van het masterplan woningbouw Schermer 2008–2022 en de noodzaak van woningbouw voor de leefbaarheid van het gebied?

Antwoord 2:

Ja, Gedeputeerde Staten is op de hoogte van het Masterplan en de rol die woningbouw kan hebben voor het in stand houden van voorzieningen en leefbaarheid.

Vraag 3:

Kan Gedeputeerde Staten toelichten waarom is gekozen voor de bestemming 'Bijzonder Provinciaal Landschap' omdat het poldergebied ten westen van Stompetoren geen leefgebied is van weidevogels en het evenmin binnen het NNN valt?

Antwoord 3:

Het BPL omvat gebieden in Noord-Holland die landschappelijk, aardkundig, ecologisch of cultuurhistorisch van bijzondere waarde zijn. Het BPL heeft tot doel landschappelijke en cultuurhistorische waarden te beschermen en waar mogelijk ook te versterken. De begrenzing van de BPL gebieden is gebaseerd op de grenzen van de huidige beschermingsregimes (PRV en

PMV) én landschappelijk logische grenzen. Om tot een logische begrenzing en beschrijving van de kernkwaliteiten te komen zijn het Kwaliteitsbeeld Noord-Holland 2050, de Cultuurhistorische Waardenkaart en de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie geraadpleegd. Vervolgens zijn grenscorrecties doorgevoerd op basis van gesprekken met gemeenten en een ambtelijk deskundigenoordeel.

Door bovenstaande uitgangspunten te hanteren kan het gebeuren dat er gebieden als BPL worden begreind, die op dit moment niet binnen een bestaand regime uit de PRV/PMV liggen. In deze gebieden:

- Is er ten opzichte van de huidige regels meer afwegingsruimte voor kleinschalige woningbouw. Aanvullende voorwaarde is wel dat de kernkwaliteiten niet worden aangetast;
- Is er ten opzichte van overige kleinschalige stedelijke ontwikkelingen een aanvullende eis om de kernkwaliteiten niet aan te tasten;
- Is er ten opzichte van de huidige regels minder mogelijk als het gaat om 'grootschalige' stedelijke ontwikkelingen. Die zijn in BPL niet toegestaan, mits groot openbaar belang kan worden aangetoond.

Op dit moment ligt er geen regime op het gebied ten westen van Stompetoren, maar het criterium van de landschappelijk logische grenzen is aanleiding om Stompetoren West als BPL aan te duiden. De gronden rondom Stompetoren zijn onderdeel van de droogmakerij "De Schermer".

De droogmakerij Schermer is van zeer hoge landschappelijke en cultuurhistorische waarde. De geometrische opzet en de indeling van de droogmakerij met lange assen en het rechthoekige verkavelingspatroon laat de ontginningsgeschiedenis van de Schermer in de Gouden Eeuw zien. Dit patroon is 400 jaar nagenoeg onveranderd gebleven. Ook de openheid van de Schermer is van bijzondere waarde en kwetsbaar, omdat in het vlakke land bijna elke ruimtelijke ingreep zichtbaar is. Rondom de droogmakerij ligt een gesloten stelsel van ringdijken en waterlopen, die samen de begrenzing van de droogmakerij en daarmee ook de begrenzing van het BPL vormen. De Westfriese Omringdijk, die langs de noordzijde van de ringvaart loopt, is een provinciaal monument. De gehele Schermer is een beschermd dorpsgezicht (in procedure). Er is daarom gekozen om een eenduidig beschermingsregime op de volledige Schermer te leggen en zo de bescherming van deze landschappelijke eenheid te borgen.

Tot slot maakte de Schermer tot 2015, als onderdeel van voormalig Nationaal Landschap Laag-Holland, deel uit van de bufferzones. Toen het Rijk stopte met de Nationale Landschappen, heeft de provincie deze overgenomen en uiteindelijk onderdeel laten uit maken van de bufferzones, om daarmee eventuele ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen tegen te gaan. Bij de wijziging van de PRV van oktober 2015 is dit ongedaan gemaakt, omdat (toen ook al) sprake was van een opeenstapeling van regimes. Het bleek dat ca. 93% van de voormalige Nationale Landschappen ook door onder andere regimes werd beschermd. De ca. 7% die niet werd beschermd zat onder andere in de Schermer. Provinciale Staten vroegen toen al om na te gaan of in de toekomst er weer bescherming kon komen voor de bijzondere landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten van de Schermer.

Vraag 4:

Kan GS aangeven wat anders is aan dit gebied dan het gebied Stompetoren-oost? Daar is de afgelopen 3 / 4 jaar woning bijgebouwd in hetzelfde soort landschap.

Antwoord 4:

De woningbouw aan de oostzijde van Stompetoren is al vastgelegd in het bestemmingsplan Dorpskernen uit 2011 en lag/ ligt in bestaand bebouwd gebied. Erg gold daarmee destijds een ander regime. Bovendien bestond de woningbouw aan de oostzijde van Stompetoren uit ca. 150 woningen en is daarmee aanzienlijk kleiner dan het beoogde plan Stompetoren West.

Vraag 5:

Kan GS aangeven waarom deze keus is gemaakt als de gehele raad in Alkmaar voor woningbouw in dit gebied heeft gestemd en dit plan is opgenomen in het Regionaal Actieprogramma Woningbouw Regio Alkmaar 2016–2020? In hoeverre is voor het benoemen van dit gebied als Bijzonder Provinciaal Landschap overlegd met de gemeente Alkmaar?

Antwoord 5:

Zie ook de beantwoording op vraag 3.

De (gefaseerde) bouw van maximaal 450 woningen heeft een grote impact op het landschap van “De Schermer”. Daarnaast past de ontwikkeling niet (meer) binnen de verstedelijkingsstrategie van de provincie, waarin binnenstedelijk bouwen op (relatief) goed bereikbare ov-locaties de voorkeur geniet. Over deze afwegingen is ambtelijk contact met de gemeente Alkmaar, zowel via de mail als in overleg.

Vraag 6:

Kan GS aangeven of er actief gezocht zal worden naar alternatieve woningbouwlocaties bij Stompetoren als blijkt dat de bestempeling tot BPL onomkeerbaar is, om de leefbaarheid van de kern te garanderen? Er wordt namelijk momenteel gebouwd en geïnvesteerd in een nieuwe supermarkt en horeca in het vernieuwde centrum van Stompetoren. Dat naar aanleiding van de toekomstige groei van het aantal bewoners, waar nu een streep door wordt gehaald. Hoe gaat de provincie zich hierin een betrouwbare overheid tonen?

Antwoord 6:

Afgelopen maart heeft er ambtelijk overleg plaatsgevonden over Stomptoren West. Directe aanleiding was de aanwijzing tot BPL in de concept Omgevingsverordening. Over alternatieve locaties wordt nog niet gesproken. Wel wordt er gezocht naar een constructieve oplossing en een eventueel nieuwe afweging. Temeer er een zienswijze is binnengekomen vanuit de gemeente Alkmaar met het verzoek de aanduiding BPL niet op te nemen. Over de reactie op deze zienswijze valt op dit moment nog niks te zeggen. Wel is het zo dat de aanwijzing tot BPL niet onomkeerbaar is.

De ontwikkeling van het dorpscentrum staat echter los van de ontwikkeling van Stompetoren West. M.a.w.: de toekomstige ontwikkeling van Stompetoren West is geen aanleiding geweest om het dorpscentrum te vernieuwen of planologische keuzes daarop te baseren. Behalve voor het huidige Stompetoren heeft het nieuwe dorpscentrum en supermarkt namelijk primair een verzorgende functie voor de kernen van de voormalige gemeente Schermer.

Vraag 7:

Kan GS aangeven of er soortgelijke woningbouwprojecten in Noord-Holland na jarenlange voorbereiding stilvallen doordat het landschap een andere bestemming heeft gekregen in de omgevingsverordening?

Antwoord 7

Ja, er zijn meer van dit soort locaties in Noord-Holland waar, door aanwijzing als BPL, beoogde woningbouwlocaties onmogelijk zijn geworden. Dit betreft in alle gevallen zogenaamde zachte plannen (potentiele plannen). Harde plannen, met een vastgesteld bestemmingsplan, zijn buiten de begrenzing van BPL gehouden. Mede op basis van ambtelijke en bestuurlijke gesprekken en door ingediende zienswijzen op de concept Omgevingsverordening hebben we deze plannen en locaties in beeld en wordt er per locatie een nieuwe integrale afweging gemaakt die eventueel kan leiden tot een wijziging van het BPL regime.